

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»

Електронне видання

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ”**

Харків
2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»

Електронне видання

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ”**

(галузі знань 0302 «Міжнародні відносини»;
освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»;
напрямок підготовки 6.030202 «Міжнародне право»)

для студентів I курсу денних факультетів

Харків
2013

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни ”Міжнародна інформація” (галузі знань 0302 “Міжнародні відносини”; освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”; напрям підготовки 6.030202 ”Міжнародне право”) для студентів I курсу денних факультетів / уклад.: М. П. Требін, І. О. Поліщук, Г. Ю. Васильєв та ін. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. – 53 с.

У к л а д а ч і: М.П. Требін,
І.О. Поліщук,
Г.Ю. Васильєв,
Н.П. Осипова,
О.М. Сахань

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 8 від 06.09.2013 р.)*

© Національний університет «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого», 2013

1. ВСТУП

«Міжнародна інформація» – нормативна навчальна дисципліна циклу професійно-практичних дисциплін освітньо-професійної програми за спеціальністю «Міжнародне право».

«Міжнародна інформація» вивчає природу, зміст, специфіку та закономірності розповсюдження міжнародної інформації у сучасному світі, інформаційні ресурси та інформаційні потреби інформаційного суспільства, інформаційну культуру споживачів інформації, специфіку інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах, засоби і методи добування й обробки документів міжнародної інформації, міжнародну інформаційну діяльність та її види, інформаційну політику міжнародних організацій, технології міжнародної інформації, інформаційну безпеку. Предмет «Міжнародна інформація» має тісні зв'язки з предметом юридичної науки, особливо з таких питань, як держава, влада, міжнародне право, інформаційне право, закони, міжнародні стосунки, незалежність, відповідальність, юридична культура, права людини та багатьох інших.

Метою вивчення курсу «Міжнародна інформація» є розширення та збагачення знань студентів, посилення теоретико-методологічної і професійної підготовки тих, кому буде необхідно засвоювати складну міжнародну інформаційну дійсність, розбиратися в складних питаннях міжнародних відносин з урахуванням різноманітності джерел інформації, їх протиріч, виступати в ролі активних суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності, досліджувати інформаційну складову глобальної економіки, безпеки, зовнішньої політики та міжнародного права. Вивчення курсу «Міжнародна інформація» – один із засобів сучасної соціалізації особи й формування політико-правової культури, залучення до загальнолюдських цінностей в умовах розбудови інформаційного суспільства. Курс «Міжнародна інформація» повинен дати студенту необхідний мінімум знань про трансформацію світового співтовариства у нову інформаційну формацію, про місце і роль в ній інформації; він має сприяти формуванню здібностей аналітика міжнародної інформації. Знання курсу «Міжнародна інформація» необхідне для виконання багатьох функцій юриста-міжнародника, вирішення конкретних завдань юридичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Студенти повинні:

знати:

- загальнотеоретичні поняття та категорії курсу «Міжнародна інформація»;
- сутність концепцій та моделей міжнародного співробітництва в галузі інформації і комунікації;
- роль та функції міжнародних організацій у формуванні і реалізації ідеології інформаційного суспільства як чинника міжнародного розвитку;
- практику реалізації міжнародної інформаційної політики на глобальному, регіональному (європейському) та національному рівнях;
- ступінь розвитку національних інформаційних ресурсів, інформаційної інфраструктури, інформаційних потоків, нормативно-законодавчої бази як складових інформаційного простору України;
- напрямки та переваги міжнародного співробітництва України в галузі інформації і комунікації з іншими державами, міжнародними організаціями, інститутами, фондами;

уміти:

- використовувати різні методологічні підходи для дослідження процесів інформатизації сучасного суспільства;
- аналізувати особливості і тенденції розвитку інформаційного суспільства;
- визначати й використовувати різні методи управління інформаційними потоками в міжнародних відносинах;
- виявити шляхи впливу міжнародної інформації на розвиток міжнародного права;
- досліджувати особливості міжнародної інформаційної діяльності;
- аналізувати діяльність основних акторів міжнародного інформаційного середовища;
- розуміти природу та особливості міжнародних інформаційних процесів, їх виклики і ризики для людства;
- уявляти стан, тенденції та перспективи розвитку інформаційної безпеки держави;
- проводити медіа-моніторинги;
- аналізувати конкретні події міжнародних інформаційних відносин та на їх підставі робити аргументовані висновки та рекомендації для державних структур та дипломатичних установ.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тема	Всього го- дин	У тому числі		
			лекції	семі- нарські заняття	самос- тійна робота
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальна теорія інформації – 45 год.					
1	Міжнародна інформація як складова глобальної комунікації	6	2	2	2
2	Інформаційне суспільство	12	4	4	4
3	Інформаційні ресурси та інформаційні потреби	9	2	4	3
4	Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах	12	4	4	4
5	Добування й обробка документів міжнародної інформації	6	2	2	2
Змістовий модуль 2. Міжнародна інформаційна діяльність – 45 год					
6	Міжнародна інформаційна діяльність	6	2	2	2
7	Технології міжнародної інформації	12	4	4	4
8	Мас-медіа у сучасному світі: політичні реалії та перспективи розвитку	6	2	2	2
9	Інформаційні війни	12	4	4	4
10	Інформаційна безпека	9	2	4	3
Разом		90	28	32	30*

* До них входять 10 год індивідуальної роботи

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного університету
“Юридична академія України
ім. Ярослава Мудрого”
(протокол № 10 від 15.06.2012 р.)

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ»

1. Міжнародна інформація як складова глобальної комунікації

Предмет, поняття та структура міжнародної інформації. Проблема виникнення та розвитку самостійної наукової дисципліни «Міжнародна інформація» як найбільш динамічної галузі досліджень інформації та теорії міжнародного права. Процес безперервного зростання інформації в соціальному та технічному прогресі, вирішенні глобальних проблем. Зміст діяльності фахівця з міжнародної інформації. Міжнародна конвенція «Про доступ до інформації та участь громадян у прийнятті рішень у сфері навколишнього середовища». Загальна оцінка інформаційного вибуху, його основні етапи, причини та наслідки. Джерела інформації: види та класифікація. Міжнародна інформація: поняття, зміст і функції. Міжнародні відносини в галузі інформації. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин. Міжнародна інформаційна діяльність. Доступ до інформації в розвинених країнах Європи, США і Канади. Світовий інформаційний ринок.

2. Інформаційне суспільство

Поняття «інформаційне суспільство». Концепції глобального інформаційного (постіндустріального) суспільства Д. Белла, М. Кастельса, Е. Тофлера, Й. Масуди, Зб. Бжезинського, Д. Нейсбітта та ін. Основні критерії та ознаки інформаційного

суспільства. Становлення і розвиток інформаційного суспільства, його об'єктивні основи розвитку та взаємодії з сучасними інформаційними і телекомунікаційними технологіями. Інформаційне середовище: суть та основні поняття. Види предметних сфер інформаційного середовища.

Поняття інформаційного права. Основні принципи інформаційного права і їх класифікація. Роль інформаційного права і інформаційного законодавства в сучасному інформаційному суспільстві.

Роль органів влади у формуванні інформаційного суспільства. Правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства: Окінавська Хартія глобального інформаційного суспільства. Документи Ради Європи, ЮНЕСКО, ООН про основні напрямки реалізації переходу до інформаційного суспільства. Передумови переходу України до інформаційного суспільства. Особливості і можливі шляхи розбудови інформаційного суспільства в Україні. Оцінка результатів руху до інформаційного суспільства.

3. Інформаційні ресурси та інформаційні потреби

Поняття та класифікація інформаційних ресурсів. Інформаційна потреба: сутність та її місце в ієрархії соціальних потреб. Співвідношення інформаційної потреби з інформаційними інтересами та інформаційним запитом. Види інформаційних потреб. Динаміка інформаційних потреб та фактори їх розвитку. Основні методи дослідження інформаційних потреб. Інформаційна продукція та інформаційні послуги. Основні категорії споживачів інформації. Інформаційна культура споживачів інформації. Світова практика інформаційної освіти.

4. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах

Специфіка інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах. Формулювання основних завдань міжнародної інформаційно-аналітичної роботи. Теорія операцій інфо-

рмаційно-аналітичної роботи. Сутність та значення інформаційно-аналітичних центрів як ключових елементів вироблення інформаційної стратегії держав на міжнародній арені. Типологія та загальна характеристика світових інформаційно-аналітичних центрів. Етапи становлення «фабрики думок». Основні функції та методи діяльності сучасних «мозкових центрів». Основні тенденції розвитку сучасних інформаційно-аналітичних центрів. Проблеми формування вітчизняних «фабрик думок». Тенденції у розвитку «мозкових центрів» в Україні. Головні завдання та функції інформаційно-аналітичної роботи в міжнародних відносинах.

5. Добування й обробка документів міжнародної інформації

Поняття документу в міжнародній інформації. Методика проведення інформаційного пошуку документів. Специфіка формування міжнародної бази та підготовка інформаційно-аналітичного документу. Методика розробки аналітичних прогнозів у міжнародних відносинах. Методи аналітико-синтетичної обробки міжнародної інформації. Методи аналізу документів. Формування підсумкового документу. Призначення й вимоги до оформлення документів різного призначення в міжнародній інформації. Класифікація документів.

6. Міжнародна інформаційна діяльність

Міжнародна інформаційна діяльність: поняття, види та її основні напрями. Мета та функції міжнародної інформаційної діяльності. Міжнародні договори і угоди в галузі інформації. Роль міжнародної інформації в системі ООН. Діяльність Комітету ООН з інформації. Основні функції Департаменту суспільної інформації ООН. Діяльність інформаційних центрів ООН. Інформаційна діяльність ООН на сучасному етапі. Роль ЮНЕСКО у вирішенні світових інформаційних проблем. Інформаційна діяльність світових та регіональних міжнародних організацій.

7. Технології міжнародної інформації

Технології трансляції новин в міжнародних відносинах. Особливості передачі міжнародної аналітики. Технології проведення оглядів різних міжнародних аналітичних агентств. Інтернет як фактор міжнародних відносин, технології передачі міжнародної інформації через Інтернет. Технології управління інформацією. Технологія управління «прикладними» технологіями – інформаційні мегатехнології. Технології управління інформаційним ресурсом. Сучасні міжнародні інформаційні системи. Головні технологічні та технічні бази інформаційних систем. Правовий аспект діяльності міжнародних інформаційних систем. Класифікація та архітектура міжнародних інформаційних систем.

8. Мас-медіа у сучасному світі: політичні реалії та перспективи розвитку

Феномен комунікаційного процесу. Поняття масової інформації. Структура і функції ЗМІ. Поняття публічної сфери та її формування в умовах України. Ринковий характер мас-медіа. Суспільні функції ЗМІ. Роль міжнародного права в діяльності сучасних мас-медіа. Громадські медіа як альтернатива. Інтернет-журналістика та Інтернет-активізм. Методи аналізу при проведенні комунікативних кампаній. Концепція засобів комунікації Н. Лумана. Концепція комунікативної раціональної влади Ю. Хабермаса. Комунікативний підхід у концепції влади Т. Парсонса. Феномен Паблік Рілейшнз (PR) у сучасному суспільстві. Поняття «Паблік Рілейшнз». Дві складові PR. Паблік Рілейшнз як функція управління та його зв'язок з маркетингом і брендінгом. Базові цілі у сфері PR-діяльності. Відмінності PR від пропаганди.

9. Інформаційні війни

Виникнення терміну «інформаційна війна». Стратегічне інформаційне протистояння. Завдання і мета інформаційних

війн. Методи і способи ведення інформаційних війн. Історія розвитку технології ведення інформаційної війни. Покоління сучасних інформаційних війн. Види інформаційних війн: психологічна війна, кібервійна, мережева війна, ідеологічна диверсія, радіоелектронна боротьба тощо. Форми ведення інформаційної боротьби у сучасних інформаційних війнах. Інформаційна війна та майбутнє України.

10. Інформаційна безпека

Поняття та сутність інформаційної безпеки країни. Механізм забезпечення національної інформаційної безпеки. Державна політика України в сфері національного інформаційного простору. Національні інтереси в інформаційній сфері. Політика формування національного інформаційного простору. Інформаційна безпека у сучасному світі. Стратегія інформаційної безпеки. Власники інформації, що захищається. Класифікація інформації за ступенем її таємності. Безпека інформації в комерційних мережах. Міжнародний аспект захисту інформації.

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ»

Тема 1. Міжнародна інформація як складова глобальної комунікації

П л а н

1. Міжнародна інформація: предмет, поняття та структура.
 2. Інформаційний вибух: причини, наслідки.
 3. Еволюційно-інформаційні стадії розвитку людської цивілізації: загальна характеристика.
 4. Методи і функції міжнародної інформації.
 5. Інформація у системі міжнародних відносин.
 6. Джерела інформації: види та класифікація.
- Література:* 3, 8, 16, 23, 29, 30, 33, 34, 40, 50, 51, 67, 71, 88, 93, 100.

Тема 2. Інформаційне суспільство

П л а н

1. Концепції інформаційного суспільства.
 2. Інформаційне суспільство: сутність та основні ознаки.
 3. Становлення і розвиток інформаційного суспільства у світі.
 4. Правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства.
 5. Особливості і можливі шляхи розбудови інформаційного суспільства в Україні.
- Література:* 9, 15, 18, 24, 28, 33, 41, 51, 52, 62, 66-68, 80, 90, 93, 99, 100.

Тема 3. Інформаційні ресурси та інформаційні потреби

План

1. Інформаційні ресурси: поняття та класифікація.
 2. Інформаційні потреби: сутність, види, динаміка, основні методи дослідження.
 3. Інформаційна продукція та інформаційні послуги.
 4. Основні категорії споживачів інформації та їх інформаційна культура.
 5. Світова практика інформаційної освіти.
- Література:* 20, 21, 33, 34, 40, 46-48, 61, 62, 67, 72, 75-77, 79, 93, 99.

Тема 4. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах

План

1. Специфіка інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах. Формулювання основних функцій та завдань міжнародної інформаційно-аналітичної роботи.
 2. Теорія операцій інформаційно-аналітичної роботи.
 3. Сутність та значення інформаційно-аналітичних центрів як ключових елементів вироблення інформаційної стратегії держав на міжнародній арені. Їх типологія, етапи становлення та загальна характеристика
 4. Основні функції і методи діяльності «сучасних фабрик думок» та «мозкових центрів». Основні тенденції розвитку сучасних інформаційно-аналітичних центрів.
 5. Проблеми формування і тенденції розвитку вітчизняних «фабрик думок» і «мозкових центрів» в Україні.
- Література:* 8, 14, 16, 25, 33, 34, 55, 63, 66, 67, 73, 74, 78, 93.

Тема 5. Добування й обробка документів міжнародної інформації

План

1. Поняття документу в міжнародній інформації.
2. Класифікація документів.
3. Міжнародні стандарти у сфері управління документацією.

Література: 10, 14, 33, 50, 51, 53, 59, 64, 65, 67, 69, 93, 98, 100.

Тема 6. Міжнародна інформаційна діяльність

План

1. Міжнародна інформаційна діяльність: поняття, види та її основні напрями. Мета та функції міжнародної інформаційної діяльності.
2. Міжнародне співробітництво в галузі інформації.
3. Інформаційна діяльність ООН (комітет ООН з інформації, Департамент суспільної інформації ООН, інформаційні центри ООН).
4. Роль ЮНЕСКО у вирішенні світових інформаційних проблем.
5. Інформаційна діяльність світових та регіональних міжнародних організацій.

Література: 8, 12, 16, 18, 25-27, 33, 34, 40, 41, 67, 73, 90, 93.

Тема 7. Технології міжнародної інформації

План

1. Технології трансляції новин в міжнародних відносинах. Особливості передачі міжнародної аналітики.
2. Технології проведення оглядів різних міжнародних

аналітичних агентств.

3. Інтернет як фактор міжнародних відносин, технології передачі міжнародної інформації через Інтернет.

4. Технології управління інформацією та інформаційним ресурсом.

5. Сучасні міжнародні інформаційні системи: правовий аспект діяльності та класифікація.

Література: 11-13, 19, 22, 34, 43, 49, 67..

Тема 8. Мас-медіа у сучасному світі: політичні реалії та перспективи розвитку

План

1. Феномен комунікаційного процесу.

2. Поняття масової інформації. Структура і функції ЗМІ.

3. Поняття публічної сфери та її формування в умовах України.

4. Громадські медіа та Інтернет-журналістика.

5. Методи аналізу при проведенні комунікаційних кампаній.

6. Сучасні комунікативні концепції: Н. Луман, Ю. Хабермас, Т. Парсонс.

7. «Паблік рілейшнз»: поняття, функції, базові цілі.

Література: 1, 4, 6, 7, 30, 32-34, 36, 37, 39, 44, 61, 70, 81, 91, 92, 94-97, 99, 100.

Тема 9. Інформаційні війни

План

1. Інформаційна війна: поняття, сутність, мета і завдання.

2. Закони, закономірності і принципи ведення інформаційних війн.

3. Види інформаційних війн: психологічна війна, когнітивна війна, кібервійна, мережева війна, радіоелектронна війна.

війна тощо.

4. Використання інформаційної зброї у сучасних інформаційних війнах.

5. Інформаційна війна та майбутнє України.

Література: 4, 56-60, 82-87, 89, 99, 100.

Тема 10. Інформаційна безпека

План

1. Інформаційна безпека країни: поняття та сутність.

2. Механізм забезпечення національної інформаційної безпеки.

3. Національні інтереси в інформаційній сфері.

4. Міжнародний аспект захисту інформації.

5. Державна політика України в сфері захисту національного інформаційного простору.

Література: 2, 5, 17, 31, 33-35, 38, 42, 45, 52, 65, 99, 100.

5. ПОТОЧНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Напря́м, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу (структура залікового кредиту)
<p>Кількість кредитів ECTS: 3,5 Модулів: 3</p> <p>Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 90</p> <p>Тижневих годин: 4</p>	<p>0302 «Міжнародні відносини»</p> <p>«Бакалавр»</p> <p>6.030402 «Міжнародне право»</p>	<p>Нормативна:</p> <p>Модуль I Лекцій: 28 Семінарські заняття: 32</p> <p>Модуль II Індивідуальна робота: 10</p> <p>Модуль III Самостійна робота: 20</p> <p>Види контролю: поточний модульний контроль, залік</p>

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань студентів з «Міжнародної інформації» здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК). Загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідні частини навчальної програми дисципліни «Міжнародної інформації», засвоєння якої перевіряється під час ПМК.

Завданням ПМК є перевірка розуміння й засвоєння навчального матеріалу змістового модуля, здатності осмислити зміст окремих тем чи розділу, умінь застосовувати отримані знання з міжнародної інформації при вирішенні професійних завдань.

Об'єктами ПМК знань студентів із міжнародної інформації є:

- систематичність та активність роботи на лекціях, семінарських заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні питань);
- виконання модульних контрольних завдань;
- інші форми робіт.

Оцінювання результатів ПМК здійснюється викладачем наприкінці вивчення кожного модуля.

Критеріями оцінювання ПМК є :

а) активність та рівень знань при обговоренні питань семінарських занять, відвідування відповідних форм навчального процесу, самостійне доопрацювання окремих тем чи питань, інші форми робіт (від 0 до 20 балів);

б) виконання контрольної роботи у формі тестування (від 0 до 20 балів). Порядок і час складання тестів, критерії оцінювання визначаються кафедрою і доводяться до відома студентів на початку навчального року, що передусє їх проведенню.

Підсумковий бал за результатами ПМК оформляється під час останнього в навчальному семестрі семінарського заняття. Загальна кількість балів за ПМК складає 80 балів. Кожен модуль оцінюється у 40 балів. Результати ПМК знань студентів

вносяться до відомості обліку поточної успішності. Вони є основою для визначення загальної успішності студента з дисципліни «Міжнародна інформація» і враховуються (за необхідності) при виставленні балів за підсумковий контроль знань (ПКЗ).

У разі невиконання завдань ПМК з об'єктивних причин студенти мають право за дозволом декана (викладача) скласти їх не пізніше останнього семінарського заняття. Час та порядок складання визначає викладач.

6. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальна робота студентів сприяє глибшому оволодінню предметом курсу, підвищенню, розширенню їх ерудиції, закріпленню навичок науково-дослідницької роботи. Зважаючи на це самостійна робота студентів має органічно поєднувати ті її види, які вимагають уваги, з тими, що стимулюють творчий пошук та мислення. Це дозволить усебічно підготувати студента до самостійної праці. Результатом раціонально організованої та систематично виконуваної індивідуальної роботи повинно стати формування якісно нового рівня наукової підготовки студента, вміння вільно орієнтуватися в системі знань з міжнародної інформації.

Відповідно до «Положення про організацію навчально-го процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців» індивідуальна робота студентів з міжнародної інформації може включати до себе: участь у роботі студентського наукового гуртка (проблемної групи) з міжнародної інформації, студентських наукових конференцій (з опублікуванням тез), конкурсах, олімпіадах; написання етюдів, есе, рефератів, їх презентацію; анотацію та реферування прочитаної додаткової літератури; бібліографічний опис літератури; складання тезауруса з окремих тем міжнародної інформації та інші форми роботи.

Вибір студентом видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі за власними інтересами і попереднім узгодженням з викладачем. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи студента здійснює викладач – керівник індивідуальної роботи студента. За індивідуальну роботу студент має можливість отримати максимально 20 балів.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів з міжнародної інформації здійснюється на основі результатів ПМК, індивідуальної роботи студентів за 100-бальною шкалою.

ПКЗ з міжнародної інформації провадиться у формі заліку з вузлових питань, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання з міжнародної інформації із сучасними політичними, соціальними, економічними й правовими проблемами у сфері міжнародних відносин.

Конкретний перелік питань і завдань, що охоплюють весь зміст навчальної дисципліни, критерії оцінювання залікових завдань, порядок і час їх складання визначаються кафедрою і доводяться до студентів на початку навчального року.

До відомості обліку підсумкової успішності вносяться сумарні результати в балах ПМК та індивідуальної роботи студентів.

8. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗАЛІКУ

1. Предмет, поняття та структура міжнародної інформації.
2. Загальна оцінка інформаційного вибуху, його основні етапи, причини та наслідки.
3. Джерела інформації: види та класифікація.
4. Міжнародна інформація: поняття, зміст і функції.
5. Міжнародні відносини в галузі інформації.
6. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин.
7. Концепції постіндустріального суспільства.
8. Інформаційне суспільство: основні критерії та ознаки.
9. Становлення і розвиток інформаційного суспільства в сучасному світі.
10. Інформаційне середовище: суть та основні поняття.
11. Види предметних сфер інформаційного середовища.
12. Україна: передумови переходу до інформаційного суспільства.
13. Особливості і можливі шляхи розбудови інформаційного суспільства в Україні.
14. Поняття та основні види «інформаційних ресурсів».
15. Поняття та основні види «інформаційних потреб».
16. Методи дослідження інформаційних потреб.
17. Поняття «інформаційний продукт».
18. Поняття «інформаційні послуги».
19. Поняття та структура «інформаційної культури».
20. Світова координація освітніх зусиль у галузі міжнародної інформації.
21. Поняття інформаційно-аналітичної діяльності.
22. Мета і специфіка інформаційно-аналітичної діяльності.
23. Головні завдання інформаційно-аналітичної діяльності.
24. Характеристика світових інформаційно-аналітичних центрів.

25. Завдання, функції і види інформаційно-аналітичних центрів.
26. Основні вимоги до діяльності інформаційно-аналітичних центрів.
27. Особливості формування світових інформаційно-аналітичних центрів. Тенденції їх розвитку.
28. Поняття «фабрики думок». Їх специфіка.
29. Поняття «мозкових центрів», їх специфіка.
30. Класифікація фабрик думок, які діють в міжнародних відносинах.
31. Формування і розвиток фабрик думок і мозкових центрів України.
32. Структура і особливості діяльності інформаційно-аналітичних центрів України.
33. Поняття документу в міжнародній інформації та його якості.
34. Міжнародні правові документи, які регулюють інформаційні відносини. Їх характеристика.
35. Загальна класифікація документів.
36. Міжнародні стандарти у сфері управління документацією.
37. Міжнародна інформаційна діяльність: поняття, види та її основні напрями.
38. Мета та функції міжнародної інформаційної діяльності.
39. Міжнародні договори і угоди в галузі інформації.
40. Характеристика діяльності інформаційних центрів ООН.
41. Роль ЮНЕСКО у вирішенні світових інформаційних проблем.
42. Поняття «технології міжнародної інформації».
43. Технології трансляції новин: змістовна суть та приклади.
44. Поняття «Інтернет» та його значення для розвитку сучасного світу.
45. Поняття «технології управління інформацією».
46. «Міжнародні інформаційні системи»: поняття та

основні етапи розвитку.

47. Основні класифікації інформаційних систем.

48. Поняття «комунікаційний процес» та його системні ознаки.

49. Поняття, види та функції засобів масової інформації.

50. Перспективи формування публічної сфери в Україні.

51. Поняття «громадські медіа» та його приклади.

52. Методи вивчення комунікаційних кампаній.

53. Комунікативна концепція Н. Лумана, Ю. Габермаса, Т. Парсонса.

54. Інформаційна війна: поняття, мета і завдання.

55. Закони, закономірності і принципи інформаційних війн.

56. Види інформаційних війн: психологічна війна, когнітивна війна, кібервійна, мережева війна, радіоелектронна війна тощо.

57. Використання інформаційної зброї у сучасних інформаційних війнах.

58. Інформаційна безпека країни: поняття та сутність.

59. Механізм забезпечення національної інформаційної безпеки.

60. Національні інтереси в інформаційній сфері.

61. Міжнародний аспект захисту інформації.

62. Державна політика України в сфері захисту національного інформаційного простору.

9. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Автоматизовані робочі місця – це робочі місця, за допомогою яких працівники мають змогу збирати, зберігати, шукати, передавати, обробляти інформацію з використанням обчислювальної техніки, комп'ютерних інформаційних мереж, засобів і каналів зв'язку.

База даних – організована сукупність блоків інформаційних елементів, представлених на машинних носіях, призначених і придатних для оперативного рішення різноманітних задач користувача із застосуванням засобів обчислювальної техніки.

Безкризовість інформаційного комплексу – неможливість виникнення криз у інформаційному суспільстві.

Бюро інформації та друку НАТО – підрозділ НАТО, спрямований на інформування громадськості та забезпечення щоденних зв'язків НАТО із засобами масової інформації.

Веб браузер – це програма-клієнт, що використовується для перегляду матеріалу (документів), підготовленого для Веб. Прикладами Веб браузерів можуть бути такі програми: Internet Explorer, Netscape Navigator, Mosaic, MacWeb та ін. Браузери можуть інтерпретувати Інтернет адреси (URL), маркери мови HTML, а також розуміти такі Інтернет протоколи, як HTTP і FTP.

Веб-сторінка (англ. *Web-page*) – інформаційний ресурс доступний в мережі World Wide Web (Всесвітня павутина), який можна переглянути у веб-браузері. Зазвичай, інформація **В.-с.** записана в форматі HTML або XHTML, і обов'язково присутній гіпертекст з навігаційними гіперпосиланнями на інші **В.-с.** **В.-с.** можуть зберігатись на локальному комп'ютері або отримуватись із віддаленого веб-сервера. Веб-сервер може накладати обмеження на доступ до **В.-с.**, наприклад, дозволяти перегляд лише з локальної мережі (Інтранет), або відкривати доступ до сторінок в мережі Інтернет. Запити на отримання та передача **В.-с.** веб-серверів відбувається за протоколом HTTP. **В.-с.** можуть складатись із статичних текстових файлів, що зберігаються у файлової системі веб-сервера (статичні **В.-с.**), або

веб-сервер може створювати сторінки за запитом браузера (динамічні **В.-с.**). Застосування сценаріїв на стороні клієнта після завершення завантаження сторінки може прискорювати роботу користувача з нею.

Використання інформації – задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави.

Віртуальна реальність – це: а) комп'ютерні системи, які забезпечують візуальні і звукові ефекти, що занурюють глядача в уявний світ за екраном. Користувач оточується породженими комп'ютером образами і звуками, що дають враження реальності. Він взаємодіє з штучним світом за допомогою різних сенсорів, таких як, наприклад, шолом і рукавички, які зв'язують його рухи, враження і аудіовізуальні ефекти. Майбутні дослідження в області віртуальної реальності направлені на збільшення відчуття реальності того, хто спостерігає; б) нова технологія безконтактної інформаційної взаємодії, що реалізує за допомогою комплексних мульти-медіа-операційних середовищ ілюзію безпосереднього входження і присутності в реальному часі в «екранному світі», що представлений стереоскопічно. Більш абстрактно – це світ, створюваний в уяві користувача.

Гіпертекст (англ. Hypertext) – текст для перегляду на комп'ютері, який містить зв'язки з іншими документами («гіперзв'язки» чи «гіперпосилання»); читач має змогу перейти до пов'язаних документів безпосередньо з вихідного (первинного) тексту, активізувавши посилання. Найпопулярнішим зразком гіпертексту є World Wide Web, у якому веб-оглядач переміщує користувача з одного документу на інший, щойно той «натисне» на гіперпосилання. Німецький дослідник Ш. Мюнц визначає гіпертекст як нелінійний засіб презентації тексту. **Г.** – це така форма організації тексту, при якій його одиниці представлені не в лінійній послідовності, а як система явно вказаних можливих переходів, зв'язків між ними. Слідуючи цим зв'язкам, можна читати матеріал в будь-якому порядку, утворюючи різні лінійні тексти. Найпростіший приклад гіпертексту «доінтернетовської епохи» – це будь-який словник чи енциклопедія, де кожна стаття має посилання до інших статей цього ж словника. У результаті читати такий текст можна по-різному: від однієї

статті до іншої, у міру потреби, ігноруючи гіпертекстові посилання; читати статті одну за одною, справляючись із відсиленнями; переходити від одного відсилення до іншого і т. д. Загальновідомим і яскраво вираженим прикладом сучасного Г. служать веб-сторінки, підготовлені за допомогою HTML (мова розмітки Г.) і розміщені у web-мережі. Відповідно, в комп'ютерній термінології під Г. розуміється текст, сформований за допомогою мови розмітки, що потенційно містить у собі гіперпосилання. Гіперпосилання дозволяють переходити від вихідного (одного) тексту до безлічі інших текстів, розміщених у web-мережі.

Гіпотеза - науково обґрунтована уява про структуру міжнародних відносин, характер елементів і зв'язків, які утворюють ці об'єкти, про механізм і функціонування їх розвитку.

Глобальні проблеми людства (глобальні проблеми, глобальні проблеми сучасності) – комплекс проблем і ситуацій, що зачіпають життєві інтереси всіх народів світу, характеризуються динамізмом і вимагають для свого розв'язання колективних зусиль світової громадськості (екологічні проблеми, гонка озброєнь, хвороби і т. д.), від вирішення яких залежить подальший прогрес людства і збереження цивілізації.

Громадські медіа – це ресурси в мережі Інтернет, які дають можливість своїм користувачам спілкуватися, обмінюватися різними видами інформації - текстової, звукової, фото та відео.

Дезінформація – різновид інформації, її використовують для з'ясування напрямків діяльності військово-промислових відомств або інших відомств для з'ясування важливих проблем. Ці джерела використовують для впливу на громадську думку для свідомого перекручення інформації.

Департамент суспільної інформації – це важлива ланка інформаційної системи ООН, яка займається допомогою інформаційним органам, просвітнім закладам, державним і недержавним організаціям на міжнародному рівні, а також розповсюдженням інформації про ООН.

Джерела інформації – це встановлені законом бази і банки даних із широким типом представництва, які використо-

вуються у дипломатичній практиці, діяльності міжнародних організацій, у регулюванні міжнародних конфліктів, у передачі особистої інформації. Усі **Д.І.** поділяють на відкриті та закриті. До відкритих **Д.І.** відносять: міжособистісні джерела та опосередковані джерела. До закритих **Д.І.** належать дипломатичні джерела, розвідувальні, військово-стратегічні, статистичні.

Джерела інформації загального характеру – політичні, економічні, військові джерела інформації, які використовуються для оцінки економічного та політичного потенціалу держави, для складання прогнозів на довготривалій період, для планування зовнішньої політики і прийняття рішень на рівні економічних, політичних та воєнних відомств.

Джерела спеціальної інформації – джерела, що стосуються конкретної сфери економічних відносин. Вони призначені для вузької сфери спеціального моделювання та прогнозування окремих стратегій та економічних кроків.

Документ – одне з джерел, для отримання первинної емпіричної інформації, засіб закріплення різними способами на спеціальному матеріалі (носії) інформації про факти, події, явища об'єктивної дійсності та мислиневої діяльності людей.

Електронна бібліотека – це розподілена інформаційна система, що дозволяє надійно накопичувати, зберігати й ефективно використовувати різноманітні колекції електронних документів у зручному для користувачів вигляді через глобальні мережі передачі даних.

Електронна колекція – множина електронних документів, що мають однотипні формальні ознаки і містять фактографічну інформацію.

Електронна копія документа, електронний еквівалент документа – електронний документ, отриманий шляхом оцифровки – перетворення в цифрову (електронну) форму – документа на традиційних носіях (папір).

Електронна культура – нова культура, заснована на розвитку комп'ютерної комунікації і засобів інформації.

Електронний документ – сукупність даних у пам'яті комп'ютера або на зовнішньому машинному носії інформації, призначена для сприйняття людиною за допомогою відповід-

них програмних і апаратних засобів. **Е.Д.** може включати текст, графічну, аудіо- або відеоінформацію, мати лінійну або нелінійну структуру.

Електронний ресурс – умовна одиниця інформації, що має внутрішню структуру (як просту, так і складну). Кожен ресурс належить до визначеного типу. Між ресурсами можуть бути установлені відносини. Ресурс в Інтернеті – об'єкт, на який вказує посилання; інформація, що має асоційований з нею URL (універсальний покажчик ресурсу, тобто Інтернет-адреса).

Життєвий цикл інформації – замкнутий рух інформації в інформаційному середовищі.

Закон «перевага першовідкривача» – в постіндустріальному суспільстві виробник, який першим вийшов на ринок з новою продукцією та зайняв певну частку цього ринку, має переваги, які у нього практично неможливо відібрати.

Засоби масової інформації (ЗМІ) – основні транслятори масової інформації у сучасному світі. Їх вплив розповсюджується на масову аудиторію: тисячі й мільйони споживачів.

Захист інформації – це комплекс заходів, проведених власником інформації, по забезпеченню своїх прав на володіння інформацією і її розповсюдження, створенню умов, що обмежують її поширення і виключають або істотно ускладнюють несанкціонований, незаконний доступ до засекреченої інформації і її носіїв. **З.І.** має бути спрямований на те, щоб: запобігати витоку і втраті інформації, зберігати повноту, вірогідність, цілісність інформації; зберігати конфіденційність або таємність інформації, відповідно до правил, установлених законодавчими та іншими нормативними актами.

Зберігання інформації – це забезпечення належного стану інформації та її матеріальних носіїв.

Знання – це продукт інформаційної діяльності, реалізований у вигляді системних суджень відносно певних явищ.

Індустрія інформатики – комплекс заходів щодо надання інформаційних послуг та задоволення інформаційних потреб.

Інтернет – це глобальна соціально-комунікаційна комп'ютерна мережа, призначена для задоволення особистісних і групових комунікаційних потреб за рахунок використання те-

лекумунікаційних технологій.

Інтегрована інформаційна мережа – мережа, що об'єднує всі засоби передачі та розподілу інформаційних потоків.

Інтернет-мем – явище спонтанного розповсюдження певної інформації Інтернетом усіма можливими способами (електронною поштою, в месенджерах, форумах, блогах тощо), почало використовуватись у середині першого десятиліття ХХІ століття. До спонтанного неконтрольованого розповсюдження від одного Інтернет-користувача до іншого схильна не будь-яка інформація, а тільки та, яка яким-небудь чином залишає багато користувачів небайдужими до неї. Традиційно так само розповсюджувалися анекдоти, жарти і посилання на медіа-об'єкти розважального характеру (спочатку малюнки, потім флеш-ролики, звукозаписи, відеозаписи), але спеціальну увагу на явище, назване потім «Інтернет-мемами», звернули тоді, коли за тим самим принципом стали розповсюджуватися речі, на традиційні анекдоти і розваги не схожі. Також в Інтернеті набули поширення американські мотиватори та демотиватори.

Інтераперабельність різнорідних колекцій – взаємодія різнорідних електронних колекцій; можливість працювати з колекціями різнорідних електронних документів, використовуючи єдиний інтерфейс користувача.

Інтерфейс користувача – комплекс програмних засобів, що забезпечують взаємодію користувача із системою. Єдиний інтерфейс користувача для доступу до електронної бібліотеки забезпечує можливість пошуку в базах даних (електронних колекціях), що її складають, за допомогою тих самих засобів у рамках однієї системи, незважаючи на різнорідність цих колекцій.

Інформатизація – це процес широкомасштабного використання інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах соціально-економічного, політичного і культурного життя суспільства з метою підвищення ефективності використання інформації і знань для управління, задоволення інформаційних потреб громадян, організацій і держави і створення передумов переходу країни до інформаційного суспільства.

Інформатизація суспільства – це створення високоорганізованого інформаційного середовища, яке обумовлює вирі-

шення всього комплексу завдань, що висуваються суспільством.

Інформаційна безпека – це стан захищеності суспільства, держави, особистості, стан захищеності інформаційних ресурсів, які забезпечують прогресивний розвиток життєво важливих сфер суспільства.

Інформаційна інфраструктура – сукупність центрів і каналів створення, накопичення, зберігання, обробки, передачі і використання інформації.

Інформаційна політика ООН – головний напрям і спосіб діяльності організації в галузі інформації з метою забезпечення доступу громадськості до інформації; зміцнення матеріально-технічних, фінансових, правових і наукових основ інформаційної діяльності; забезпечення ефективного використання інформації; сприяння міжнародному співробітництву та допомоги країнам, що розвиваються в галузі інформації.

Інформаційна війна – використання і управління інформацією з метою набуття конкурентоздатної переваги над супротивником. **І.В.** може включати в себе збір тактичної інформації, забезпечення безпеки власних інформаційних ресурсів, поширення пропаганди або дезінформації, щоб деморалізувати військо та населення ворога, підірвати якість інформації супротивника і попередження можливості збору інформації супротивником. Часто **І.В.** ведеться в комплексі з кібер- та психологічною війнами з метою ширшого охоплення цілей, із залученням радіоелектронної боротьби та мережевих технологій.

Інформаційна зброя – сукупність спеціалізованих (фізичних, інформаційних, програмних, радіоелектронних) методів і засобів тимчасового або безповоротного виводу з ладу функцій і служб інформаційної інфраструктури в цілому або окремих її елементів.

Інформаційна інфраструктура – сукупність центрів і каналів створення, накопичення, збереження, обробки і поширення інформації.

Інформаційна культура – це сукупність системних відомостей про способи отримання знань та навички їх використання за допомогою сучасних інформаційних технологій. Вона охоплює складові національної культури та надбання міжнато-

дного досвіду.

Інформаційна послуга – це здійснення інформаційної діяльності у визначений час і визначеній законом формі по доведенню інформаційної продукції до споживачів з метою задоволення їх інформаційних потреб.

Інформаційна потреба – це усвідомлення користувачем необхідності вивчення комплексу даних, що доповнюють початкові знання користувача.

Інформаційна продукція – це матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення інформаційних потреб громадян, державних органів, підприємств, установ та організацій.

Інформаційна ситуація – інформаційне відображення ситуації аналітиком при аналізі міжнародних подій.

Інформаційна технологія – заходи, пов'язані із створенням та продажем інформаційного програмного забезпечення з метою задоволення інформаційних потреб.

Інформаційне право – це система соціальних норм і відносин, що виникають в інформаційній сфері – сфері виробництва, перетворення і споживання інформації, яка охороняється державою.

Інформаційне середовище – сукупність інформаційної інфраструктури, інформаційних технологій, інформаційних ресурсів і інформаційних відносин.

Інформаційне суспільство – це таке суспільство, в якому виробництво і споживання інформації є найважливішим видом діяльності, а інформація признається найзначнішим ресурсом; це суспільство, в якому є реалізованим загальний доступ до глобальних джерел інформації і автоматизованої її обробки; ступінь в розвитку сучасної цивілізації, що характеризується збільшенням ролі інформації і знань в житті суспільства, зростанням частки інфокомунікацій, інформаційних продуктів і послуг у валовому внутрішньому продукті, створенням глобального інформаційного простору, що забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їх доступ до світових інформаційних ресурсів і задоволення їх соціальних і особових потреб в інформаційних продуктах і послугах.

Інформаційний вибух – значне збільшення обсягів інформації.

Інформаційний злочин – навмисні дії, спрямовані на розкрадання або руйнування інформації в інформаційних системах і мережах, які виходять з корисливих або хуліганських спонукань. З 1991 за класифікатором Інтерполу інформаційні злочини поділяються на: QA – несанкціонований доступ та перехоплення; QD – зміна комп'ютерних даних; QF – комп'ютерне шахрайство; QR – незаконне копіювання; QS – комп'ютерний саботаж; QZ – інші комп'ютерні злочини.

Інформаційний потенціал – це сукупність інформаційних засобів країни, які включають інфраструктуру, тобто: інформаційні і комп'ютерні мережі і системи; національну систему інформації; сукупність різних видів інформації; інформаційно-аналітичну структуру; інформаційні служби та засоби масової комунікації.

Інформаційний продукт – документована інформація, підготовлена відповідно до потреб користувачів і представлена у вигляді товару. Інформаційними продуктами є програмні продукти, бази і банки даних та інша інформація.

Інформаційні аналітичні центри – установи, які надають комплекс послуг ситуаційного, оперативного і стратегічного аналізу.

Інформаційні відносини – відносини, які виникають у політичній, економічній, духовній (культурній), соціальній, науково-технічній та міжнародній сферах життя і діяльності суспільства, держави з питань одержання, використання, розповсюдження і захисту інформації.

Інформаційні ресурси – це засоби, можливості і джерела інформації, які визначають роль і місце держави в світі і виступають показником національного багатства країни.

Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах – це сукупність дій, спрямованих на пізнання сутності, причин, тенденцій розвитку подій і явищ на світовій арені, розгляд і оцінювання, вироблення на основі аналізу і обробки міжнародної інформації висновків і рекомендацій.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ, від

англ. Information and communications technology, ICT) – часто використовується як синонім до інформаційних технологій (ІТ), хоча **ІКТ** це загальніший термін, який підкреслює роль уніфікованих технологій та інтеграцію телекомунікацій (телефонних ліній та бездротових з'єднань), комп'ютерів, підпрограмного забезпечення, програмного забезпечення, накопичувальних та аудіовізуальних систем, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію. Іншими словами, **ІКТ** складається з ІТ, а також телекомунікацій, медіа-трансляцій, усіх видів аудіо і відеообробки, передачі, мережних функцій управління та моніторингу. Вираз вперше було використано в 1997 р. у доповіді Денніса Стівенсона для уряду Великобританії, який посприяв створенню нового Національного навчального плану Великої Британії в 2000 році.

Інформаційні технології – матеріалізовані на базі інформаційної інфраструктури знання в області створення, накопичення, збереження, обробки, передачі і використання інформації.

Інформація (від лат. *informatio* – роз'яснення, повідомлення, викладання) – це відомості про об'єкти та явища навколишньої дійсності, про їхні параметри, властивості та стан, які знижують ступень невизначеності та неповноти знання про ці об'єкти та явища. Крім того, інформація – це дані, що використовуються для отримання нових знань чи прийняття рішень. Даних, що зберігаються, завжди більше, ніж інформації. Таким чином, інформація – це цілеспрямовані знання про об'єкти, представлені в різноманітних моделях.

Інформація, що захищається – відомості, на використання і поширення яких введені обмеження їх власником. **І.Щ.З.** має такі ознаки: засекречувати інформацію, тобто обмежувати до неї доступ, може тільки її власник або уповноважений ним на те особи; чим важливіша для власника інформація, тим ретельніше він її захищає. А для того, щоб усі, хто зіштовхується з **І.Щ.З.**, знали, що деяку інформацію необхідно оберігати більш ретельно, ніж іншу, власник призначає їй різний ступінь таємності; **І.Щ.З.**, повинна приносити визначену користь її власникові і виправдовувати затрачувані на її захист сили і засоби.

Кібервійна – комп’ютерне протистояння у просторі Інтернету.

Класифікація документів – розподіл документів за різними критеріями для розробки методів їх аналізу та використання в наукових дослідженнях, соціальній практиці.

Комунікаційний процес – це зумовлений ситуацією й соціально-психологічними особливостями комунікаторів процес встановлення і підтримання контактів між членами певної соціальної групи чи суспільства в цілому на основі духовного, професійного або іншого єднання учасників комунікації.

Комунікаційні технології – засоби передачі інформації.

Конфіденційні джерела інформації – це джерела спеціального призначення, які захищаються законом і охороняються засобами держави. Під **К.Д.І.** розуміють: технічні носії інформації, документовані, інформаційні продукти, технічні засоби обробки інформації, джерела розвідки і закриті джерела специфічних міністерств та відомств. **К.Д.І.** розкриваються лише у випадку судового слідства і за санкцією прокурора, або у випадку коли конфіденційна інформація свідчить про екстремальні ситуації, які стосуються життєдіяльності людства.

Критерії оцінки інформаційної безпеки – методологічна база для визначення вимог захисту комп’ютерних систем від несанкціонованого доступу, створення захисних систем та оцінки ступені захищеності.

Медіа грамотність – сукупність навичок та вмій, які дозволяють людям аналізувати, оцінювати і створювати повідомлення в різних видах медіа, жанрах і формах. В основі **М.Г.** – модель, яка заохочує людей задавати запитання про те, що вони дивляться, бачать, читають. Медіа грамотність дозволяє споживачам критично аналізувати медіа повідомлення з тим, щоб бачити там пропаганду, цензуру, або односторонність в новинах і програмах суспільного інтересу (і причини таких дій також), а також розуміти структурні елементи – такі як власник медіа, їхню модель фінансування, – які впливають на інформацію.

Мем (англ. meme; у іншій транскрипції – «**mim**») – одиниця культурної інформації, поширювана від однієї людини до

іншої за допомогою імітації, навчання тощо. Поняття мема і його концепція були вперше розроблені Річардом Докінзом в книзі «Егоїстичний ген» 1976 р., і пізніше в його подальшій книзі «Розширений фенотип».

Мережева війна – форма ведення конфліктів, коли її учасники застосовують мережеві форми організації, доктрини, стратегії та технології, пристосовані до сучасної інформаційної доби. Звичайними учасниками таких мереж можуть бути терористи, кримінальні угруповання, громадські організації та соціальні рухи, які використовують децентралізацію та є гнучкими мережевими соціальними структурами.

Мережева література (віртуальна література) – різновид літературного мистецтва, який характеризується залежністю тексту від цифрового носія, а це в свою чергу надає можливість створення нелінійних, розгалужених структур і створює підґрунтя для залучення мультимедіа в літературний текст. Традиційно до мережевої літератури відносять такі підвиди: гіпертекстова література; мультимедійна література.

Метадані, метаінформація – «Дані про дані», «інформація про інформацію», формалізований опис колекції, документа або об'єкта. Під метаданими розуміють і структуровані відомості про електронний ресурс, що представляють його властивості (або атрибути).

Міжнародна інформаційна діяльність – забезпечення громадян, державних органів, підприємств, установ і організацій офіційно документованою або публічно оголошеною інформацією про зовнішньополітичну діяльність України, події і явища в інших країнах, а також у цілеспрямоване поширення державними органами, об'єднаннями громадян, засобами масової інформації та окремими громадянами всебічної інформації про Україну (ст. 50 Закону України «Про інформацію»).

Міжнародна інформація – сукупність відомостей про систему міжнародних відносин, а також про структуру, загальні властивості інформації і питання, пов'язані з пошуком, збиранням, аналізом, зберіганням та розповсюдженням інформації у системі міжнародних відносин.

Міжнародна обстановка – сукупність факторів, які впли-

вають на стан, розвиток і результати міжнародних відносин.

Міжнародні інформаційні системи – це сукупність різноманітних інформаційних ресурсів та технологій, які знайшли свій інституційний вияв та організаційне оформлення для вирішення тактичних і стратегічних завдань у сфері міжнародного обміну інформацією.

Міжнародний інформаційний простір – 1. система середовища буття людини, яка забезпечує діяльність будь-якої системи, зокрема – системи міжнародних відносин; 2. система спільного використання національних інформаційних ресурсів за узгодженими сферами і напрямками діяльності; 3. сума складних інформаційних технологій, які є основою і визначальним компонентом промислово-економічного комплексу транснаціональних спільнот, які впливають на формування світоглядних процесів у суспільстві. **М.І.П.** характеризується такими чинниками: територія розповсюдження інформації за допомогою глобальної системи комунікацій; інфраструктура або технологічні засоби і можливості зберігання, обробки і розповсюдження інформації по вертикалі і горизонталі; наявність міжнародної та національної інформаційної політики, комплексу норм і принципів, що регулюють функціонування та використання міжнародної інформації; наявність міжнародних угод в галузі комунікацій, які базуються на розумінні світової ролі інформаційних процесів, їх впливу на розвиток цивілізацій; доступ до інформації світової громадськості і участь суб'єктів міжнародних відносин у загальній системі зв'язку.

Міжнародна інформаційна політика – стратегія, напрями і завдання держави у сфері збирання, зберігання, використання та поширення інформації та інформаційних ресурсів у системі міжнародних відносин.

Міжособистісні джерела інформації – це джерела інформації, до яких належать міжособистісні контакти на різних рівнях представництва, тобто міжособисті контакти представників зовнішньої політики, відомств, керівництв відповідних відомств за усіма напрямками співробітництва, а також дипломатичні контакти і контакти, представлені в державі в рамках міжнародних форумів (організацій).

«Мозковий центр» – незалежна, не орієнтована на прибуток дослідницька організація, що створена з метою обговорення і по можливості просування важливих для публічного життя рішень, а також просування тієї або іншої практичної і впливової політики в певній сфері суспільного життя.

Національний інформаційний продукт – це матеріальний або нематеріальний результат інформаційної діяльності, який має синтезований характер, оскільки поєднує в собі результати інформаційної інтелектуальної діяльності суспільства та технічні засоби інформаційного забезпечення. Компонентами **Н.І.П.** є: технічні засоби зв'язку (обчислювальна техніка та інші новітні технології), супутникові форми забезпечення передачі інформації, кабельні мережі, бази і банки даних, аудіовізуальне забезпечення передачі інформації, новітні оптоволоконні мережі, традиційні засоби передачі інформації.

Національний інформаційний простір – сукупність інформаційних потоків як національного так і закордонного походження, що функціонують на території держави.

Нетократія – це нова форма управління суспільством, в рамках якої основною цінністю є не матеріальні предмети (гроші, нерухомість і т. д.), а інформація. Повноцінний доступ до достовірної інформації і маніпуляції з нею забезпечують владу над рештою учасників того чи іншого соціуму (суспільства, країни, держави). Вперше термін використаний в книзі «Нетократія» (А. Зодерквіст), де також описується нова організація суспільства: «В інформаційному суспільстві найважливішим мемом буде те, що можна уявити як вузол в рибальській сітці, певний портал влади (на зразок Інтернет-порталу), сполучна ланка у всеохоплюючій мережі. Навколо цього феномену формується найважливіший кластер інформаційної парадигми – Нетократична мережа».

Одержання інформації – це набуття, придбання, накопичення у відповідності з чинним законодавством України документованої або публічно оголошеної інформації громадянами, юридичними особами та державою.

Опосередковані джерела інформації – це джерела інформації, які виступають посередником між конкретним дже-

релом інформації та суб'єктами міжнародних відносин. До них відносять: засоби масової комунікації, електронні засоби комунікації, інформаційні центри, архіви, бібліотеки та інші джерела збереження інформації. Опосередковані джерела, в свою чергу, поділяються на офіційні та неофіційні.

Опосередковані неофіційні джерела інформації – це громадські організації та рухи, політичні партії, політичні структури, соціологічні установи, альтернативні засоби масової комунікації, а також незалежні інформаційно-аналітичні центри, які створюють суб'єктивні оціночні прогнози.

Опосередковані офіційні джерела інформації – це органи державної влади, спеціалізовані науково-дослідні інститути та відомчі установи (наприклад, Міністерство закордонних справ), силові структури та інші державні органи, які виступають з офіційною точкою зору. Офіційним джерелом інформації про стан країни на міжнародній арені є Президент країни та міністр закордонних справ. До офіційних джерел відносять також органи державної статистики, інформаційно-аналітичні структури із окремих сфер міжнародного співробітництва, установи соціальної політики і праці, демографічні відомства, промислові концерни (представництва), окремі відомства, які належать до джерел конфіденційної інформації.

Основні види інформаційної діяльності – одержання, використання, поширення та зберігання інформації розповсюджуються на даний вид інформаційної діяльності (ст. 14 Закону України «Про інформацію»).

Основні напрямки інформаційної діяльності – політичний, економічний, соціальний, духовний, екологічний, науково-технічний, міжнародний і т. п. (ст. 13 Закону України «Про інформацію»).

Паблік рілейшнз (PR) – це функція менеджменту, дає оцінку ставленню громадськості, ідентифікує політику та дії індивідуума або організації з громадськими інтересами та реалізує програму дій задля знаходження суспільного розуміння та прийняття.

Поширення інформації – це оприлюднення, реалізація у встановленому законом порядку документованої або публічно

оголошеної інформації. До того ж експорт та імпорт інформаційної продукції (послуг) здійснюється згідно з законодавством України про зовнішньоекономічну діяльність (ст. 52 Закону України «Про інформацію»).

Правова інформація – це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику тощо. Джерелами **П.І.** є Конституція України, інші законодавчі і підзаконні нормативні правові акти, міжнародні договори та угоди, норми і принципи міжнародного права, а також ненормативні правові акти, повідомлення засобів масової інформації та публічні виступи, інші джерела інформації з правових питань. **П.І.** повинна: бути істинною, тобто право має віддзеркалювати реальні закономірності розвитку суспільства, має бути пристосованим до функціонування в конкретних історичних умовах; бути вірогідною, тобто суворо відповідати чинному законодавству; бути повною, бо одне і те ж правове відношення може регулюватися величезною кількістю нормативно-правових актів; повнота інформації є однією із найважливіших передумов для прийняття правильного рішення; своєчасно надходити до споживача (керівного органу).

Правовий документ – це будь-який матеріальний об'єкт, в якому фіксуються різноманітні знання про право, які призначені для передачі в часі і просторі і використовуються в суспільній практиці. Традиційним матеріальним втіленням правового документа є паперовий документ, сьогодні це також магнітні та інші носії інформації.

Прийом – окрема дія, що застосовується при виконанні певного дослідження.

Проблемна ситуація – сукупність виявлених суперечностей між суб'єктами міжнародних відносин.

Процедура аналізу – встановлений порядок виконання прийомів і способів дослідження.

Процес інформаційно-аналітичної діяльності – сукупність спрямованих на визначений предмет операцій мислення і технологічних процедур, виконання яких в певній послідовнос-

ті із використанням засобів забезпечує вирішення поставленого завдання.

Психологічна війна – сукупність різних форм, методів і засобів впливу на людину з ціллю зміни в бажаному напрямку її психологічних характеристик (поглядів, думок, ціннісних орієнтацій, настроїв, установок, мотивів, стереотипів поведінки), а також групових норм, масових настроїв, суспільної свідомості в цілому.

Світовий інформаційний ринок – це головним чином продаж і купівля послуг з використанням різних баз даних (БД). До цього ринку можна віднести інформаційні матеріали, що готуються в науково-дослідних інститутах, центрах аналізу інформації та інших інформаційних установах. Крім того, в **І.Р.** можна включити різні засоби електрозв'язку для автоматизовано-го пошуку у мережевих БД тощо.

Семантична модель – формалізоване представлення значимих (семантичних) одиниць предметної області і структури значимих зв'язків між ними.

Ситуація – характеристика стану міжнародної обстановки, що складається на певний час, певному напрямі, в певній сфері і потребує аналізу.

Публічна сфера – це сфера, яка пов'язана з діяльністю приватних громадян, що виступають як публіка (самодостатнє джерело політичної влади). Основна функція публічної сфери полягає у тому, щоби забезпечити артикулювання (висловлення) спільних інтересів громадян шляхом організації постійної раціональної дискусії.

Римський клуб - міжнародна неприбуткова неурядова організація, що об'єднує науковців, економістів, бізнесменів, чільних службовців міжнародних організацій, колишніх голів держав та урядів з усіх п'яти континентів, які переймаються актуальними проблемами людства – політичними, економічними, соціальними, екологічними, технологічними і культурними, та їх аналізом і прогнозуванням в контексті «світової проблематики» («world problematique»).

Спосіб – система дій, що застосовуються при виконанні певного дослідження.

Теледоступ, віддалений доступ – доступ до програм і даних з віддаленого терміналу через канали і засоби зв'язку.

Техніка аналітичного дослідження – сукупність прийомів та способів які входять до складу процедур аналізу.

Технології міжнародної інформації – це інтелектуально спроектовані комплексні алгоритми інформаційних дій (певних заходів, акцій, кампаній), які спрямовані на системне забезпечення розвитку міжнародних відносин за умов становлення інформаційного суспільства.

Технології управління інформацією – це певні менеджерські способи та дії, які спрямовуються на досягнення завдань управління за безпосереднього використання інформації як головного ресурсу.

Фабрика думок в міжнародних відносинах – це незалежні, не засновані на інтересах певних груп впливу неприбуткові організації, які здійснюють експертизу і виробляють положення задля впливу на процеси вироблення політики на різних її рівнях. Фабрика думок є головним містком між владою і знанням.

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бакулев, Г. П. Массовая коммуникация: Западные теории и концепции [Текст]: Учебное пособие для студентов вузов / Г.П. Бакулев. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 176 с.
2. Бармен, С. Разработка правил информационной безопасности [Текст] / Скотт Бармен. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2002. – 208 с.
3. Бешенков, С.А. Информация и информационные процессы [Текст] / С. А. Бешенков, В. Ю. Лыскова, Е. А. Ракитина // Информатика и образование. – 1998. – № 6-8. – С. 39-50.
4. Бодрийяр, Ж. Символический обман и смерть [Текст] / Ж. Бодрийяр; Пер. с фр. Т. В. Анисимовой и Ю. В. Марковой. – М.: Добросвет, 2000. – 387 с.
5. Будко, В. Н. Информационная безопасность и защита информации [Текст]. Конспект лекцій / В. Н. Будко. – Воронеж: ВГУ, 2003. – 86 с.
6. Бурдьё, П. О телевидении и журналистике [Текст] / П. Бурдьё; Пер. с фр. Т. В. Анисимовой и Ю. В. Марковой. Отв. ред. и предисл. Н. А. Шматко. – М.: Фонд научных исследований “Прагматика культуры”, 2002. – 159 с.
7. Ваганова, О. В. Роль засобів масової комунікації у процесі глобалізації [Текст]: автореф. дис. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.03 / Ольга Вікторівна Ваганова; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 16 с.
8. Внешнеполитическая информация и современная дипломатия [Текст] / отв. ред. Ю.Б. Кашлев. – М.: Дип. академия МИД РФ, 2001. – 212 с.
9. Вступ до інформаційної культури та інформаційного права [Текст]: монографія / Цимбалюк В.С., Брижко В.М., Калюжний Р.А, Швець М.Я. та ін. – К.: ІВА, 2003. – 240 с.
10. Галатенко, В. А. Стандарты информационной безопасности [Текст] / В.А. Галатенко. – М.: Интернет-университет информационных технологий, 2006. – 264 с.
11. Головій, В.М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у взаємодії органів влади та громадянського суспільства в Україні [Текст] / В.М. Головій // Держава та регіони.

Серія: Державне управління. – 2009. – №1. – С. 48-52.

12. Голубуцький О.П. Електроний уряд [Текст] / О.П. Голубицький, О.Б. Шевчук. – К.: Атлант UMS, 2002. – 173 с.

13. Гринберг, Т. Э. Политические технологии: ПР и реклама [Текст]: Учебное пособие / Т.Э. Гринберг. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 316 с.

14. Даллес, А. Искусство разведки [Текст] / А. Даллес; Пер. с англ. – М.: Междунар. отн-ния; МП «Улисс», 1992. – 288 с.

15. Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1153-2005-%EF>.

16. Дипломатия и дипломат на пороге XXI века: Новые вызовы [Текст]. – М.: Науч. кн., 1999. – 276 с.

17. Домарев, В.В. Безопасность информационных технологий. Системный подход [Текст] / В.В. Домарев – К.: ООО ТИД Диа Софт, 2004. – 992 с.

18. Е-будущее и информационное право [Текст]: монография / Брыжко В.М., Цимбалюк В.С., Орехов А.А., Гальченко О.Н. – К.: «Интеграл», 2002. – 264с.

19. Євстрат, Д.І. Способи розв'язання проблем впровадження інформаційних технологій для підвищення ефективності роботи системи державного управління [Електронний ресурс] / Д.І. Євстрат // Державне будівництво. – 2008. – № 2. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVu/2008-2/doc/1/06.pdf>.

20. Землянова, Л.М. Коммуникативистика и средства информации [Текст]: Англо-русский толковый словарь концепций и терминов / Л.М. Землянова; Под ред. Я.Н. Засурский. – М.: Изд-во Моск.ун-та, 2004. – 416 с.

21. Землянова, Л.М. Гуманитарная миссия современной глобализирующей коммуникативистики [Текст] / Л.М. Землянова; Под ред. Я.Н. Засурский. – 272 с.

22. Информационные технологии в моделировании и автоматизации экономических процессов: сб. науч. тр. / Нац. акад. наук Украины и др.; Редкол. А. А. Бакаев (отв. ред.) и др. – К.: Междунар. науч.-учеб. центр информ. технологий и сис-

тем НАН України и Минобразования Украины, 1998. – 52 с.

23. Інформація. Дипломатія. Психологія [Текст]. – М.: Известия, 2002. – 616 с.

24. Інформатизація, право, управління: (організаційно-правові питання) [Текст]: монографія / Р.А. Калюжний, О.Д. Крупчан, В.Д. Гавловський та ін.; за ред. М.Я. Швеця, О.Д. Крупчана. – К.: Академія правових наук, 2002. – 191 с.

25. Інформаційні системи для сучасних бізнес-аналітиків [Текст]: монографія / Тимашова Л.А., Бондар Л.А., Лещенко В.А., та ін. – К.: АПСВ, 2005. – 483 с.

26. Інформаційні центри Організації Об'єднаних націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://translate.yandex.net/tr-url/ru-uk.uk/unic.un.org/aroundworld/unics/ru/whatWeDo/index.asp>

27. Капінус, О. Міжнародні організації у системі сучасних інформаційних відносин [Текст] / Оксана Капінус // Вісник Львів. ун-ту. Серія Міжнародні відносини. – 2008. – Вип.25. – С.351-358.

28. Кастельс, М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура [Текст] / М. Кастельс; Пер. с англ., под науч. ред. О. И. Шкаратана. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.

29. Кашлев, Ю.Б. Информационный взрыв: международный аспект [Текст] / Ю.Б. Кашлев. – М.: Междунар. отн-ния, 1988. – 206 с.

30. Кашлев, Ю. Информация и PR в международных отношениях [Текст] / Ю. Кашлев, Э. Галумов. – М.: Известия, 2003. – 432 с.

31. Корнюшин, П. Н. Информационная безопасность [Текст] / П.Н. Корнюшин, С.С Костерин. – Владивосток: ДВГУ, 2003. – 155 с.

32. Королько, В.Г. Паблік рілейшнз. Наукові основи. Методика. Практика [Текст]: Підручник / В.Г.Королько. – 2 вид. доп. – К.: Видавничий дім «Скарби». 2001. – 200с.

33. Кудрявцева, С.П. Міжнародна інформація [Текст]: Навчальний посібник / Кудрявцева С.П., Колос В.В. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 400 с.

34. Кузнецов, И.Н. Информация: сбор, защита, анализ

[Текст]: учебник по информационно-аналитической работе / И. Н. Кузнецов. – М. : ООО Изд-во «Яуза», 2001. – 320 с.

35. Кухар, В. Національні інформаційні ресурси: проблеми їх захисту й використання [Текст] / В.Кухар // Політичний менеджмент. – 2005. – № 1 (10). – С.170-171.

36. Латишева, В.В. Громадські слухання як механізм громадського контролю за якістю управлінських послуг [Електронний ресурс] / В.В. Латишева // Державне будівництво. – 2007. - № 2. – Режим доступу до журналу: <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/DeVu/2007-2/doc/3/08.pdf>.

37. Линьов, К.О. Технології електронного врядування [Текст] / К.О. Линьов, І.В. Клименко. – К.: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.

38. Литвиненко, О.В. Інформаційна безпека Європи [Текст] : Конспект лекцій до курсу лекцій для студ. спец. «Міжнародна інформація» спеціалізації «Європейські комунікації» / О.В. Литвиненко/ Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин; Центр європейських студій. Кафедра міжнародних комунікацій та зв'язків з громадськістю. – К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 1999. – 61 с.

39. Луман, Н. Власть [Текст] / Никлас Луман; Пер. с нем. Послесл. А.Ю. Антоновский. – М. : Праксис, 2001. – 249 с.

40. Макаренко, Є.А. Міжнародні інформаційні відносини [Текст] / Є.А. Макаренко. – К.: Наша культура і наука, 2002. – 452 с.

41. Макаренко, Є. А. Європейська інформаційна політика в добу інформаційного суспільства: перспективи для України [Текст] / Є.А. Макаренко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Серія «Європейські дослідження»: Збірник наукових праць / Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин Київського ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2006. – Вип. 59. (У 2 ч.), Ч. 1. – С. 152-161.

42. Макаренко, С. И. Информационная безопасность [Текст]: учебное пособие для студентов вузов / С. И. Макаренко. – Ставрополь: СФ МГГУ им. М. А. Шолохова, 2009. – 372 с.

43. Макарова, М.В. Ефективність застосування мережних технологій в компаніях: монографія [Текст] / М.В. Макарова

ва. – Полтава: РВВ ПУСКУ. – 2008. – 243 с.

44. Маклюэн, М. Телевидение. Робкий гігант [Текст] / М. Маклюэн; пер. с англ. В. Терина // Телевидение: вчера, сьогодні, завтра. – М.: Искусство, 1987. – Вып. 7. – С. 156-180.

45. Мамонов, М.В. Інформаційна політика і зміна суспільної думки [Текст] / М. В. Мамонов // Поліс. – 2011. – № 5. – С. 26-32.

46. Марутян Р. Інформаційні ресурси: нові підходи до визначення поняття [Текст] / Р.Марутян // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – К.: Український центр політичного менеджменту, 2009. – Вип. 18. – С.93-117.

47. Марущак, А. Інформаційні ресурси держави: зміст та проблема захисту [Електронний ресурс] / А. Марущак // Юридичний радник. – 2009. – №1(27). Інформаційне право. – Режим доступу <http://www.yurradnik.com.ua/stride/ur/index.php?m=archive&y=2009&mag=34&art=700>.

48. Минко, П.Є. Особливості формування інформаційної культури сучасного фахівця [Електронний ресурс] / П.Є. Минко, Т.Л. Столяренко, С.О. Доценко // Державне будівництво. – 2008. – № 2. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeBu/2008-2/doc/3/03.pdf>.

49. Мінаєва, В.О. Система CRM як новітня технологія зв'язків з громадськістю: перспективи впровадження в державному управлінні України [Електронний ресурс] / В.О. Мінаєва // Державне управління теорія та практика. – 2007. – № 1. – Режим доступу до журналу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2007-1/>.

50. Николаев, Д. Информация в системе международных отношений [Текст] / Д. Николаев. – М.: Междунар. отношения, 1978. – 172 с.

51. Нисневич, Ю.А. Информация и власть [Текст] / Ю.А. Нисневич. – М.: Мысль, 2000. – 175 с.

52. Олійник, О. Державна інформаційна політика та інформаційна безпека України: політико-правові аспекти [Текст] / О. Олійник // Право України. – 2005. – № 5. – С. 108-110.

53. Олійченко, І.М. Дослідження вимог користувачів до інформації в органах державного управління [Текст] /

І.М. Олійченко // Naukowa mysl informacyjnego wieku – 2010: materiały v międzynarodowej naukowi-praktycznej konferencji, 07-15 marca 2010 roku: тези допов. – Przemysl: “Nauka i studia”, 2010. – С. 94-96.

54. Основи інформаційного права України: Навч. посіб. / В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.В. Гриценко та ін.; За ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. – К.: Знання, 2004. – 274 с.

55. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах. Методологічні засади та зміст інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах. – Режим доступу: <http://uadocs.exdat.com/docs/index-129619.html>

56. Панарин, И. Н. Технология информационной войны [Текст] / И.Н. Панарин. - М.: «КСП+», 2003. – 320 с.

57. Панарин, И. Информационная война и мир [Текст] / Панарин И., Панарина Л. – М.: Изд-во «Олма-Пресс», 2003. – 384 с.

58. Панарин, И. Н. Информационная война и дипломатия [Текст] / И.Н. Панарин. – Издательство «Городец», 2004. – 528 с.

59. Плэтт, В. Информационная работа стратегической разведки: основные принципы [Текст] / В. Плэтт; Пер. с англ. – М.: Иностран. лит., 1958. – 342 с.

60. Почепцов, Г.Г. Информационные войны [Текст] / Г.Г. Почепцов. – М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер», 2000. – 576 с.

61. Почепцов, Г.Г. Теория коммуникации [Текст] / Г.Г. Почепцов. – М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер», 2006. – 656 с.

62. Правове регулювання інформаційної діяльності в Україні: Станом на 01 січня 2001 р. [Текст] / Упоряд. С.Є. Демський; Відп. ред. С.П. Павлюк. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 688 с.

63. Практичні аспекти інформаційно-аналітичної роботи [Текст]: навч. посіб. / Кол. авт. ; за заг. ред. С. О. Телешуна. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 44 с.

64. Про електронні документи та електронний документообіг [Текст]: Закон України від 22 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – Ст. 275.

65. Про захист інформації в інформаційно-телекомуні-

каційних системах [Текст]: Закон України від 05 липня 1994 р. № 80/94–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994 – № 31. – С. 286–291.

66. Про інформаційні агентства [Текст]: Закон України від 28.02.1995 р. № 74/95–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 13. – С. 83–93.

67. Про інформацію [Текст]: Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657–ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – С. 650–669.

68. Про Концепцію Національної програми інформатизації [Текст]: Закон України від 04 лютого 1998 р. № 75/98–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27–28. – С. 182–199.

69. Про стандартизацію [Текст]: Закон України від 17 травня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 31. – Ст. 145.

70. Про телекомунікації [Текст]: Закон України від 18 листопада 2003 р. № 1280–ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – С. 155 – 204.

71. Роль інформації у формуванні ринкової економіки [Текст] / Бажал Ю., Бакуменко В., Бондарчук І. та ін.; за ред. І. Розпутенка. – К. : К.І.С., 2004. – 348 с.

72. Рось А.О. Класифікація інформаційних ресурсів [Електронний ресурс] / А.О. Рось – Режим доступу: <http://www.security.ukrnet.net/modules/sections/index.php?op=viewarticle&artid=249>.

73. Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода [Текст] / под ред. Ю. П. Сурмина. – Киев: Центр инноваций и развития, 2002. – 286 с.

74. Сляднева, Н. А. Информационная аналитика – эволюционное искусство или современная профессия? [Электронный ресурс] / Н. А. Сляднева. – Режим доступа: <http://www.fact.ru/www/arhiv7s6.htm>.

75. Соснін, О.В. Державна інформаційна політика і національні інформаційні ресурси [Електронний ресурс] / О.В. Соснін. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2002. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/book/D_p2.htm.

76. Соснін, О. Національні інформаційні ресурси у сучасних умовах: проблемні питання вітчизняного законодавства [Текст] / О. Соснін // Право України. – 2003. – № 10. – С. 124–128.

77. Соснін, О.В. Проблеми державного управління системою національних інформаційних ресурсів з наукового потенціалу України [Текст]: монографія / О. В. Соснін. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – 572 с.

78. Сучасні фабрики думок. Ч.2. Регіональні тенденції: Матеріали до міжнародної конференції «Трансатлантичний форум: роль фабрик думок в новому тисячолітті», 4-5 травня 2002 р., м. Констанца (Румунія) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://skabber.nir.com.ua/node/163>

79. Твердохліб, О.С. Інформаційний державноуправлінський ресурс: сутність та класифікація [Електронний ресурс] / О.С. Твердохліб // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2009. – Вип. 4. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2008-4/R_3/09tosstk.pdf.

80. Тедеев, А.А. Информационное право [Текст]: Учебник / А.А. Тедеев. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 464 с.

81. Тихомирова, Є.Б. Зв'язки з громадськістю [Текст] / Є.Б.Тихомирова. – Київ: НМУВО, 2001. – 560 с.

82. Требин, М.П. Информационная война [Текст] / М.П. Требин // Журналіст. – 2000. – № 4-5. – С. 14-19.

83. Требин, М.П. Информационная война в современном мире [Текст] / М.П. Требин // Новый хозяин. – 2000. – №7. – С.26-29.

84. Требин, М.П. Информационное общество и его войны [Текст] / М.П. Требин // Бизнес Информ. – 2000. – №7-8. – С. 3-10.

85. Требин, М.П. Войны XXI века [Текст] / М.П. Требин. – М.: АСТ; Минск: Харвест, 2005. – 608 с.

86. Требін, М.П. Інформаційне суспільство. Війни нової епохи [Текст] / М.П. Требін // Віче. – 2002. – №4. – С.64-68.

87. Требін, М.П. Інформаційна зброя [Текст] / М.П. Требін // Матеріали другої наукової конференція Харківськ-

кого університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, 15-16 лютого 2006 р. Програма конференції та тези доповідей. – Х.: ХУ ПС. – 2006. – С.129.

88. Требін, М.П. Глобалізація як визначальний вектор розвитку сучасної цивілізації [Текст] / М.П. Требін // Проблеми державно-правового розвитку в умовах європейської інтеграції і глобалізації: Матеріали між нар. наук. семінару, м. Харків, 16 трав. 2008 р. / Редкол.: Ю.П. Битяк, І.В. Яковюк, Г.В. Чапала. – Х.: Право, 2008. – С. 26-29.

89. Требін, М.П. Війни інформаційного суспільства: теоретико-методологічний аналіз [Текст] / М.П. Требін // Філософія і сучасність: Науково-теоретичний і практичний журнал / За ред. професора С.М. Пазиніча. – Харків: Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2010. – Випуск № 4. – С.79-92.

90. Філіпченко, Д.О. Формування інституційної бази інформаційної політики ЄС [Текст]: Монографія / Д.О. Філіпченко. – К.: ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, 2003. – 110 с.

91. Хабермас, Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие [Текст] / Ю. Хабермас; послесл. Б. В. Марков; перевод с нем. С. В. Шачин; пер. под ред. Д. В. Складнев. – СПб.: Наука, 2000. – 379 с.

92. Цаллер, Дж. Происхождение и природа общественного мнения [Текст] / Дж. Цаллер; Пер. с англ. А.А. Петровой. – М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2004. – 559 с.

93. Юзвешин, И.И. Информациология [Текст] / И.И. Юзвешин. – М.: Радио и связь, 1996. – 214 с.

94. Яковець, А.В. Телевізійна журналістика: Теорія і практика: [Текст] підручник / А. В. Яковець. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 240 с.

95. Ярошевский, М. Охлотелесуггестия / М. Ярошевский // Вопросы психологии. – 1994. – № 3. – С. 23–38.

96. Altshall, J. H. Agents of the Power: the roll of the news media in human affairs [Text] / J. H. Altshall. – N.Y.; L.: Longman, 1984. – 234 p.

97. Garnett, J.L. Communicating for Results in Government [Text] / J.L. Garnett. – San Francisco: Jossey – Bass Publishers, 1992. – 306 p.

98. Healy, S. ISO 15489 Records management – its development and significance [Text] / Susan Healy // Records Management Journal. –2001. – Vol. 11. – No 3, December. – P. 133 – 142.

99. Turkle, S. Life on the Screen: Identity in the Age of the Internet [Text] / S. Turkle. – N.Y.: Simon and Schuster, 2003. – 403 p.

100. Urry, J. Global Complexity [Text] / John Urry. – Cambridge: Polity Press, 2003. – 172 p.

З М І С Т

1. Вступ.....	3
2. Загальний розрахунок годин лекцій, семінарських занять та самостійної роботи	5
3. Програма навчальної дисципліни «Міжнародна інформація»....	6
4. Плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Міжнародна інформація».....	11
5. Поточний (модульний) та підсумковий контроль знань студентів.....	16
6. Індивідуальна робота студентів.....	19
7. Критерії оцінювання успішності студентів.....	20
8. Контрольні питання для підготовки до заліку	21
9. Словник основних термінів.....	24
10. Список рекомендованої літератури.....	42

Навчальне видання

Електронне видання

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ”**

(галузі знань 0302 «Міжнародні відносини»;
освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»;
напрямок підготовки 6.030202 «Міжнародне право»)

для студентів I курсу денних факультетів

У к л а д а ч і: ТРЕБІН Михайло Петрович,
ПОЛІЩУК Ігор Олексійович,
ВАСИЛЬЄВ Георгій Юрійович,
ОСИПОВА Наталя Пилипівна,
САХАНЬ Олена Миколаївна

Відповідальний за випуск *М. П. Требін*

План 2013

Підп. до друку 06.09.2013. Формат 60x84 ¹/₁₆.
Вид. № 50 Зам. № 50